



רשומות

הצעות חוק

20 ביוני 1979

1400

כ"ה בסיון תשל"ט

צמוד

180 חוק העונשין (תיקון מס' 9), תשל"ט—1979

193 חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 36), תשל"ט—1979

מבוא

התיקונים בהצעה זו הם בעיקרם פרי המלצה של הועדה המייעצת לענין הנוסח החדש לפקודת החוק הפלילי (להלן – הפקודה), בראשות השופט חיים כהן, אשר אגב בדיקתו של הנוסח שהוצע בדיני מדינת ישראל, הצעות נוסח חדש, חוברות 27 ו-37, הצביעה גם על שינויים ותיקונים מהותיים שמן הראוי להביאם בחוק. אין איפוא בתיקונים המוצעים בזה משום רביזיה של הוראות החוק הפלילי או הסדרה מחדש של פרקים מפרקיו, אלא ריכוז תיקונים שהתבקשו לאור עבודת הועדה הנזכרת, ואשר בשל היותם תיקונים מהותיים לא היתה סמכות לשלבם בנוסח חוק העונשין.

הועדה הציעה תיקוני התאמה (כולל החמרות בעונשין בשל הצורך בדירוג עונשין מותאם למכלול העבירות), ביטול סעיפים שנמצאו ארכאיים או מיותרים כתוצאה מתיקונים אחרים, והעברת סעיפים לחוקים שאכסנייתם הולמת יותר.

תיקונים אחרים, כגון אלה הנוגעים לתקיפת עובד ציבור, לקביעת איום בהתנהגות ולהחמרת העונש על סחיטה באיומים ועל עבירות חטיפה, אינם נובעים מהמלצת הועדה האמורה והם נכללים בהצעה זו לא כתיקוני לוואי למטרות הנוסח החדש אלא כתיקונים העומדים בפני עצמם והנובעים מלקה הנסיון. הסיווג המחודש של עבירות החטיפה וההחמרה המשמעותית של הענשים עליה – עד למאסר עולם בחטיפת קטינים לשם סחיטה או רצח – באה להתמודד עם תופעת פשיעה שיש לעקרה מן השורש בעודה באיבה.

חוק העונשין (תיקון מס' 9), תשל"ט-1979

1. בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 6 (א) (2), במקום תיקון סעיף 6 "סעיפים 401 ו-429 יבוא "סעיף 401".
2. בסעיף 10 לחוק העיקרי, במקום "4" יבוא "7".
3. (א) בסעיף 144 לחוק העיקרי, בסוף סעיף קטן (א) ובסוף סעיף קטן (ב) יבוא "אולם אם היה הנשק חלק, אבזר או תחמושת כאמור בסעיף קטן (ג) (1) או (2), דינו - מאסר חמש שנים".
(ב) בסעיף 144 (ג) לחוק העיקרי, בפסקה (1), במקום "העשוי" יבוא "שסוגל".
(ג) אחרי סעיף קטן (ג) האמור יבוא:
"11) לענין סעיף זה אחת היא אם בעת שנעברה העבירה היה הנשק תקין או לא."

דברי הסבר

קח ומעלה והיא מאשרת שחפץ פלוני הוא נשק, תשמש ראייה לדבר, כל עוד לא הוכח היפוכו; אולם הנאשם זכאי להזמין את חותם התעודה לחקירה, ואם עשה כן, לא תשמש התעודה ראייה אלא אם חותם התעודה נענה להזמנה; בית המשפט חייב להודיע לנאשם על זכותו להזמין את חותם התעודה לחקירה.

(ו) סעיף זה אינו בא לגרוע מהוראת כל דין. עולה מהפסיקה (ולאחרונה בפסק הדין של בית המשפט העליון בע"פ 374/77, מיום 24.1.78) כי על התביעה להוכיח את תקינותו של הכלי שבהחזקת נאשם ואת היותו עשוי לירות בפועל, ולא ניתן ללמוד את הדבר מהנסיבות. הלכה זו יפה גם לענין חלק או אבזר של נשק, ויש להוכיח את תקינותו של הנשק בפועל.

הסכנה שסעיף זה נועד למנוע אותה היא החזקה בלי רשיון של כלי שיש בו פוטנציאל של סיכון. גם החזקת נשק שנוקרו מקולקל עדיין יש בה סכנה, וכן יש סכנה בהחזקת חלקי כלי נשק המוחזקים בנפרד - ובתור שכאלה מהווים כלי נשק מסוגל לירות בפועל - שכן ניתן להפכם בעת צורך לכלי נשק. התיקון המוצע בא לתת ביטוי לכוננה לאסור החזקת כלי שמעצם טיבו נועד לירות או חלק ואבזר של כלי כזה ולמנוע את הצורך להוכיח את תקינותו של הכלי בשלב רלבנטי כלשהו.

התיקון אחר מוצע בעקבות פסק הדין של בית המשפט העליון, בע"פ 801/77, מיום 11.4.78. וכך נאמר בו: "תמימי דעים אנחנו עם השופט המלומד שבשל הפסע לפי סעיף 66 הנ"ל לא היה המערער ראוי לעונש של ממש: הוא לא החזיק אלא שלושת כדורים בלבד. צורך השופט המלומד גם בהערתו למחוקק כי ייטיב לעשות אם יתקן את החוק כדי לאבחן לענין החזקת נשק בין כלי ירייה של ממש לבין אביזרים ותחמושת של מה בכך".

עם ביטולו המוצע של סעיף 429 - ראה סעיף 1 סעיף 40 להלן - מוצע לבטל את אוזורו בסעיף 6 (א) (2).

התיקון המוצע - טכני, והוא גובע משינוי המספור של סעיפים אגב שילובו של חוק דיני העונשין (עבירות חוק) בחוק העיקרי.

סעיף 144 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 66 א לפקודה. ענינו החוקת נשק שלא כדין, וזו לשונו:

"144. (א) המחזיק נשק ואין בידו להוכיח רשות על פי דין להחזיקו, דינו - מאסר שבע שנים.
(ב) הנושא או מוביל נשק ואין בידו להוכיח רשות על פי דין לנשיאתו או להובלתו, דינו - מאסר עשר שנים.

(ג) בסעיף זה, "נשק" -

(1) כלי העשוי לירות כדור, קלע, פגז, פצצה או כיוצא באלה, שבכוחם להמית אדם, וכולל חלק, אבזר ותחמושת של כלי כזה;

(2) כלי שסוגל לפלוש חומר הנועד להזיק לאדם, ולרבות חלק, אבזר ותחמושת לכלי כאמור כאמור. מכל המכיל או שסוגל להכיל חומר כאמור.

(3) תחמושת, פצצה, רמון או כל חפץ נפיץ אחר שבכוחם להמית אדם או להזיק לו, לרבות חלק של אחד מאלה.

(ד) מקום שנמצא בו נשק, רואים את מחזיק המקום כמחזיק הנשק כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ה) תעודה התומה בירי קצין משטרה בדרגת מפקד

1 ס"ח תשל"ה, עמ' 226; תשל"ה, עמ' 50, עמ' 53, עמ' 111, עמ' 148; תשל"ט, עמ' 38, עמ' 43; ה"ח תשל"ה, 1323, עמ' 87; 1350, עמ' 254.

- תיקון סעיף 171 4. בסעיף 171 לחוק העיקרי, במקום "שנה אחת" יבוא "שלוש שנים".
- ביטול סעיפים 212 ו-213 5. סעיפים 212 ו-213 לחוק העיקרי – בטלים.
- תיקון סעיף 216 6. בסעיף 216 (ב) לחוק העיקרי, במקום "או באמצעים דומים" יבוא "או בהטרדה".
- החלפת סעיף 218 7. במקום סעיף 218 לחוק העיקרי יבוא:
218. העושה בהתרשלות מעשה העלול להפיץ מחלה שיש בה סכנת נפשות או מחלת מין, דינו – מאסר שלוש שנים; עשה את המעשה במויד, דינו – מאסר שבע שנים.

דברי הסבר

(א) "חצרים", לענין סעיף זה – לרבות כלי שיט, רכבת וכל כלי רכב אחר.

(ד) יראו אשה כמעוכבת שלא כחוק למטרות בלתי מוסריות, אם נעצרה, לשם מנע מיני אסור בין בכלל ובין עם אדם פלוני, ונתקיימה בה אחת מאלה:

(1) טרם מלאו לה שש עשרה שנים;

(2) מלאו לה שש עשרה אך טרם מלאו לה שמונה עשרה שנים, והיא מעוכבת נגד רצונה או נגד רצונם של אביה, אמה או האדם הממונה כחוק לדאוג לה או לפקח עליה;

(3) מלאו לה שמונה עשרה שנים והיא מעוכבת נגד רצונה.

הנושא של עיכוב אשה בבית זנות מוסדר כיום בסעיף 201 לחוק העיקרי, ולפיכך אין בסעיף 212 אלא הוספת פירוט קוואליטטי, שאין בו צורך, להגדרת העיכוב נגד הרצון. מוצע לכן למחוק אותו ואת סעיף 213 (ד) הקשור אליו.

מקום הנכון של יתר הוראות סעיף 213 הוא בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיתוף) (נוסח חדש), תשכ"ט-1969, ומוצע להעביר את עיקר תכנון לשם (ראה סעיף 45 להלן).

סעיף 216 (ב) לחוק העיקרי שאוב מסעיף 193 (2) לפקודה, וזו לשונו:

"(ב) הפושט יד, או מקבץ נדבות, במקום ציבורי בחשיפת פצעים או מומים או באמצעים דומים, דינו – מאסר חודש ימים."

המלים "באמצעים דומים" אינן מוגדרות במידה הראויה לחוק הפלילי, ומוצע להגדיר את ההתנהגות העבריינית בצורה מדויקת יותר, ולהעמידה על פשיטת יד בהטרדה.

סעיף 218 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 195 לפקודה, וזו לשונו:

"218. העושה במויד או בהתרשלות מעשה העלול להביא לידי התפשטותה של מחלה שיש בה סכנת נפשות

סעיף 171 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 147 סעיף 4 לפקודה. ענינו הפרעה לפולחן, וזו לשונו: "171. המפריע במויד אסיפת אנשים שנתאספו כדין לשם פולחן דתי, או תוקף במויד אדם הממלא תפקיד באסיפה כאמור או את אחד מבאיה, ואין בידו להוכיח צידוק או הצדק כדין, דינו – מאסר שנה אחת."

הסעיף דן גם בהפרעה בצורת תקיפה, ונמצא שהעונש הקבוע לתקיפה בנוסח של טקס דתי קל מהעונש של שתי שנות מאסר הקבוע בסעיף 379 לתקיפה סתם. כיון שהנסיבות המתוארות בסעיף 171 הן נסיבות מהמירות, מוצע להעמיד את העונש על שלוש שנים, שהוא העונש הקבוע בסעיף 381 לתקיפות שונות.

סעיפים 212 ו-213 לחוק העיקרי שאובים מסעיפים 171 ו-172 לפקודה, וזו לשונם:

"דין מגיעת בגדים כדין עיכוב 212. אשה הנמצאת במקום כלשהו לשם מנע מיני אסור, או בבית זנות, יהא כל המונע ממנה לבוש או כל חפץ אחר השייך לה, בכוחה להכריחה או לפתותה שתישאר שם, נחשב כאילו עיכב אותה, והוא הדין כשהלבוש שעל ליה היה שאלו או נתן לה ממנו או על פיו והוא מאיים עליה במשפט אם תקח אתה את הלבוש; לא יינקטו הליכי כים משפטיים נגד אשה כאמור על שהיא לקחה או מחוץ קה את הלבוש שהיה דרוש כדי לצאת משם.

צו חיפוש בבית

213. (א) שופט בית משפט שלום רשאי ליתן צו חיפוש המסמיך את האדם הנקוב בצו לערוך חיפוש בכל חצרים אם יש לו יסוד להניח שהם משמשים למטרה אסורה לפי סימן זה או לפי סימן ה' של פרק י' או שבהם מעוכב או חבוי או מצוי אדם שנעשתה או עומדת להיעשות לגבי עבירה לפי הסימנים האמורים; נמצא האדם באותם חצרים, רשאית המשטרה לעכבו במקום בטוח עד תום החקירה או, לפי הוראת השופט, למסרו להוריו או לאפוטרופסו או לעשות בו בדרך אחרת לפי הנסיבות.

(ב) צו שניתן לפי סעיף זה יחולו עליו סעיפים 27 עד 31 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיתוף) (נוסח חדש), תשכ"ט-1969; אולם סעיף 36 לפקודה לא יחול.

8. בסעיף 240 (א) לחוק העיקרי, במקום "מאסר שנתיים" יבוא "מאסר חמש שנים". תיקון סעיף 240
9. בסעיף 241 (א) לחוק העיקרי, במקום "מאסר שנתיים" יבוא "מאסר חמש שנים". תיקון סעיף 241
10. אחרי סעיף 249 לחוק העיקרי יבוא:

"נסיונות מחמירות 249א. נעברה עבירה לפי סעיפים 245, 246 או 249 -

(1) כשהעבריין נושא נשק חם או קר, דינו - כפל העונש הקבוע לעבירה;

(2) כשהיו נוכחים שנים או יותר שחברו יחדיו לביצע המעשה בידי אחד או אחדים מהם, דינו של כל אחד מהם - כפל העונש הקבוע לעבירה."

דברי הסבר

סעיפים 245 עד 249 שאובים מסעיף 124א לפקודה, חו לשונם:

סעיף 10 תדחה בתקירה

245. (א) המניע אדם, או מנסה להניעו, שבחקירה על פי דין לא ימסור הודעה או ימסור הודעת שקר, או יחזור בו מהודעה שמסר, דינו - מאסר חמש שנים.

(ב) המניע או מנסה להניע כאמור בסעיף קטן (א) בדרך של מרמה, הטעיה, כוח, אימים, הפחדה, מתן טובת הנאה או כל אמצעי פסול אחר, דינו - מאסר שבע שנים.

הדחה בעדות

246. (א) המניע אדם, או מנסה להניעו, שבהליך שיפוטי לא יעיד, או יעיד עדות שקר, או יחזור בו מעדות או מהודעה שמסר, דינו - מאסר שבע שנים.

(ב) המניע או מנסה להניע כאמור בסעיף קטן (א), בדרך של מרמה, הטעיה, כוח, אימים, הפחדה, מתן טובת הנאה או כל אמצעי פסול אחר, דינו - מאסר שבע שנים.

סייגים לתחולה

247. סעיפים 245 (א) ו-246 (א) לא יחולו על מעשה הבא להעמיד אדם על זכותו לפי דין להימנע מעדות או ממסירת הודעה, או על מעשה הנעשה כדין במהלכם של משפט או חקירה.

הגנה

248. באישום על מניעת הודעה או עדות או על חזרה מהודעה או מעדות לפי סעיפים 245 (א) או 246 (א) תהיה לגאשם הגנה, אם יוכיח שעשה את המעשה למצן גילוי האמת או מניעת שקר.

הטרדת עד

249. המטריד אדם בנוגע להודעה שמסר האדם, או עומד למסור, בחקירה על פי דין, או בנוגע לעדות שמסר האדם, או עומד למסור, בהליך שיפוטי, דינו - מאסר שלוש שנים.

או של מחלת מין והוא יודע, או שיש לו יסוד להניח, אפשרות זאת, דינו - מאסר שלוש שנים."

נמצא כי אין תיאום בין הומרת העונש שנקבע בסעיף זה לבין העונש של חמש שנות מאסר הקבוע בסעיף 457 להפצת מחלה בודון בין בעלי חיים. מוצע להחמיר בעונש ולהבחין בין הפצת מחלה בודון לבין הפצתה ברשלנות, ולהעמיד את העונש על שבע שנות מאסר במקרה של זדון ועל שלוש שנים במקרה של רשלנות.

סעיפים בפסק דין בע"פ 324/77, מיום 16.6.77, 8 ו-9 אמר בית המשפט העליון, בהתייחס לסעיף 120 לפקודה, שמקביל לו סעיף 240 לחוק העיקרי, דברים אלה:

"לאחרונה אנו עדים כמעט מדי יום ביומו לתופעה שהפכה מכת המדינה, כאשר עדים שמסרו עדויות במשטרה ושעל פיהם התביעה ביססה כתבי אישום אשר הוגשו נגד נאשמים, חוזרים כהם מעדויותיהם במשטרה, ובכך שומטים את הבסיס מתחת לכתבי האישום האמורים. ברור שיש בעבירה כזו משום פגיעה באשיות המשפט, ויש רק להצטער שהעונש המכסימלי שהמחוקק קבע בחוק בגין עבירה זו הוא באופן יחסי קל, היינו שנתיים מאסר בלבד. נראה לנו מן הראוי שהמחוקק יתן דעתו על כך, לאור ריבוי העבירות מסוג זה, המכשילות את המש-טרה, את הפרקליטות ובסופו של דבר את עשיית הצדק עצמו."

הדברים יפים אף לגבי העבירה שבסעיף 241.

חו לשונם של סעיפים 240 (א) ו-241 (א) שמוצע לתקן בהם:

"240. (א) המוסר הודעות או עדויות בענין אחד בפני רשויות שונות, והודעותיו או עדויותיו סותרות זו את זו בשאלה עובדתית שהיא מהותית לגבי הענין, ועושה כן בכוונה להטעות, דינו - מאסר שנתיים.

241. (א) מי שחייב להעיד או למסור ראייה אחרת בהליך שיפוטי והוא מסרב לעשות כן, דינו - מאסר שנתיים."

- תיקון סעיף 259 11. בסעיף 259 לחוק העיקרי –
- (1) ברישה, המלה "בכוח" – תימחק;
 - (2) פסקה (2) – תימחק;
 - (3) פסקה (3) תסומן (2), ובה, במקום "שלוש" יבוא "שבע".
- ביטול סעיף 267 12. סעיף 267 לחוק העיקרי – בטל.
- תיקון סעיף 268 13. בסעיף 268 (3) לחוק העיקרי, בהגדרת "עבירה פלילית", במקום "סעיפים 401 ו-429" יבוא "סעיף 401".
- הוספת סעיף 288א 14. אחרי סעיף 288 לחוק העיקרי יבוא:
- "הפרעה לעובד הציבור
- (1) מתנגד או מפריע ביוזעין לעובד הציבור או למי שהוסמך למלא תפקיד של עובד הציבור במילוי תפקידו;
 - (2) אינו מקיים חובה המוטלת עליו על-פי תיקוק למסור ידיעה או מסמך".
- ביטול סעיף 306 15. סעיף 306 לחוק העיקרי – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

267. המפריע או מתנגד, במויד, לאדם הממונה כדין על ביצוע הוראה או צו של בית משפט, בית דין או ועדת חקירה לפי חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968, או יושב ראש של ועדה כזו, דינו – מאסר שנה אחת.
- דין זה יהיה כלול בדין המפריע לעובד הציבור, בסעיף 288א החדש, המוצע בסעיף 14 להלן.
- עם ביטולו המוצע של סעיף 429 – ראה סעיף 13 סעיף 40 להלן – מוצע לבטל את אוכרו בסעיף 268.
- סעיף 14 בסעיף 33 להלן מוצעת הוראה חדשה בדבר התוקף עובד הציבור, הוראה הבאה במקום פסקאות (4) ו-(5) של סעיף 381 לחוק העיקרי. אולם בפסקה (4) נדון לא רק התוקף עובד הציבור אלא גם המתנגד או מפריע לו, ומוצע כי דין המתנגד או מפריע כן לא יידון עוד בסימן "תקיפות" אלא ייקבע בסימן "עבירות כשירות הציבור וכלפיו".
- מוצע לצרף לענין זה את דינו של מי שאינו מקיים חובה הוקית למסור ידיעה או מסמך. אי-קיום חובה כזאת הריהו קרוב, מבחינת הכוונה הפלילית הנלווית אליו, להתנגדות ולהפרעה לעובד הציבור.
- סעיף 15 סעיף 306 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 223 לפקודה, וזו לשונו:
- "306. הגידן למאסר שניסה לבצע רצח, דינו – מאסר עשרים שנים."
- סעיף זה מיותר, שהרי המנסה לרצוח צפוי ממילא לעשרים שנות מאסר, לפי הקבוע בסעיף 305.
- בסעיפים 335, 354 (ב) ו-382 קבוע עונש כפול בשל עבירות שנעברו אנב נשיאת נשק או בצותא. מוצע לקבוע הוראה דומה גם לגבי העבירות שבסעיפים 245 עד 249. על דבר זה המליץ כב' השופט ח' כהן בפסק דינו של בית המשפט העליון בע"פ 848/76 מיום 14.7.77.
- סעיף 11 סעיף 259 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 132 לפקודה. ענינו "הברחת אדם" וזו לשונו:
- "259. המבריח או מנסה להבריה אדם, בכוח, ממשמורת הוקית, דינו –
- (1) אם המוברח הואשם או הורשע בעבירת שענ- שה מוות או מאסר עולם – מאסר עשרים שנים;
 - (2) אם הואשם או הורשע בפשע אחר – מאסר שבע שנים;
 - (3) בכל מקרה אחר – מאסר שלוש שנים."
- מוצע למחוק את המלה "בכוח". מעשה ההברחה צריך להיות עבירה גם אם בוצע שלא בכוח, כגון שבוצע באמצעי מרמה.
- כן מוצע לקבוע עונש אחיד של מאסר שבע שנים, בין שהמוברח או מי שניסו להברוחו עבר עבירה שהיא פשע, בין שעבר עבירה שהיא עוון, וזאת כדי להתאים את העונש לזה הקבוע בסעיף 258, הדין בסיוע לאסירים להימלט. אין מקום להקל בדינו של המבריח אסיר או נאשם בעוון לעומת דינו של המסייע לו להימלט.
- סעיף 12 סעיף 267 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 139 לפקודה. ענינו "הפרעה לשלית בידין", וזה לשונו:

16. סעיף 324 לחוק העיקרי – בטל. ביטול סעיף 324

17. בסעיף 327 לחוק העיקרי, במקום "באמצעי הניקה" יבוא "באמצעים שיש בהם סכנה לחיי אדם או לבריאותו, או שיש בהם כדי לפגוע בפכונו". תיקון סעיף 327

18. סעיף 328 לחוק העיקרי – בטל. ביטול סעיף 328

19. בסעיף 332 לחוק העיקרי –

- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "סיכון חיי אנשים כמויד בנתיב תחבורה";
- (2) בכל מקום שנאמר "מסילת ברזל (להלן – מסילה)" או "מסילה" יבוא "נתיב תחבורה או כלי תחבורה", והצורות הדקדוקיות שבעקבות הביטוי ישונו לפי זה.

20. בסעיף 338 לחוק העיקרי –

- (1) במקום פסקה (2) יבוא:
- (2) מפעיל כלי שיט או כלי טיס או משתתף בהפעלתם;

דברי הסבר

שיש בו סכנה לחיי אדם או לבריאותו, או לפגוע בפכונו, חונו, לשם השגת המטרה האמורה בסעיפים אלה.

סעיף 19 סעיף 332 לחוק העיקרי כותרתו "סיכון נוסע רכבת". הוא שאוב מסעיף 237 לפקודה וזו לשונו:

"332. העושה אחת מאלה, ככוונה לפגוע בנוסע במסילת ברזל (להלן – מסילה) או לסכן את בטיחותו, דינו – מאסר עשרים שנים:

- (1) מניח דבר על המסילה;
- (2) מטפל במסילה, או בכל דבר שעליה או בקרבתה, בדרך שיש בה כדי לפגוע בשימוש החפשי והבטוח של המסילה או בבטיחותו של נוסע כאמור או כדי לסכן את השימוש או הבטיחות האמורים;
- (3) יורה או זורק דבר אל אדם שעל המסילה או אל חפץ שעליה או גורם שהדבר יגע בהם;
- (4) מראה אור או אות על המסילה או בקרבתה או מטפל בכל דרך באור או באות הקיימים שם;
- (5) גורם לסיכון בבטיחותו של נוסע כאמור בהימנעות מעשות מעשה שחובה עליו לעשותו.

מוצע להרחיב את האיסור שבסעיף לסיכון בודד של חיי נוסעים –

- (א) בכל נתיב תחבורה;
- (ב) על ידי טיפול בכלי תחבורה בצורה פוגעת ומסכנת.

סעיף 20 סעיף 338 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 243 לפקודה, והוא קובע עבירה של עשיית מעשה מהמפורטים בו "בדרך גמורת ורשלנית שיש בה כדי

סעיף 16 סעיף 324 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 230 לפקודה, כותרתו – "חובת המעביד", וזו לשונו:

"324. מי שהתחייב כמעביד לספק לעובד או לחניך שלא מלאו להם שש עשרה שנים מותן, מלבוש או דירה – חובה עליו לספקם להם, ויראותו כמי שגורם לתוצאות שבאו על חייהם או על בריאותם מתמת שלא קיים את חובתו האמורה.

והו סעיף ארכאי. אין מקום להגנה מיוחדת של החוק הפלילי על משרתים או שוליות. מוצע למחוק את הסעיף.

סעיפים 327 ו-328 לחוק העיקרי שאובים 17 ו-18 מסעיפים 233 ו-234 לפקודה, וזו לשונם:

"שליית כושר התנגדות לשם ביצוע עבירה 327. השולל מאדם או מנסה לשלול ממנו את כושר התנגדותו, באמצעי חניקה, ככוונה לבצע פשע או עוון או להקל על ביצועם או להקל על בריחתו של עבריין לאחר ביצועם או לאחר נסיון לבצעם, דינו – מאסר עשרים שנים.

הדברה בסמים לשם ביצוע עבירה 328. הנותן או מנסה לתת לאדם סם או כל דבר מהמם או מדביר, ככוונה להשיג אחת המטרות האמורות בסעיף 327, דינו – מאסר עשרים שנים.

שני הסעיפים דנים במעשה אחד שנועשה באמצעים שונים, ומוצע לכן לאחדם בדרך שתגדיר את ההתנהגות האסורה לא בדרך איסור האמצעי המצומצם של חניקה או מתן סמים, אלא בדרך איסור שימוש בכל אמצעי

(2) בפסקה (3), בשורה הראשונה, אחרי "בתומר לקיח" יבוא "נפיץ או רדיואקטיבי", ובשורה השניה, במקום "לקיח" יבוא "כאמור";
 (3) בפסקה (5), אחרי "חומר נפיץ" יבוא "או כלי ירייה", ובמקום "בו" יבוא "בהם".

תיקון סעיף 339 21. בסעיף 339 (א) לחוק העיקרי, במקום "מאסר שנה" יבוא "מאסר שלוש שנים".

תיקון סעיף 340 22. בסעיף 340 לחוק העיקרי, במקום "מאסר שנה" יבוא "מאסר שלוש שנים".

הוספת סעיף 340א 23. אחרי סעיף 340 לחוק העיקרי יבוא:

340א. היורה מנשק חם באזור מגורים ללא הסבר סביר, דינו - מאסר שלוש שנים.
 "יריות באזור מגורים"

דבריו הפבר

1955, במקום שהוא מחנה צבאי או שבו מתנהלות פעולות צבאיות, או תוך כדי אימונים במסגרת הצבא, אולם יחול על מדריך כאמור בסעיף 55(ב) לחוק כלי היריה, תשי"ט-1949, ובסעיף 22(2)(ג) לחוק המרי נפיץ, תשי"ד-1954.

סכנה לילדים

340. המשאיר או מפקיר דבר במקום שיש לילדים גישה אליו, ויש יסוד סביר להניח שילדים ישחקו בדבר או יטפלו בו בדרך אחרת, ושבפעשותם כך הם עלולים להיזקק כבדיאותם או לסכן חייהם, ואינו נוקט אמצעי זהירות סבירים כדי למנוע תוצאות כאלה, דינו - מאסר שנה. כיון שמבחינת ההתנהגות המסוכנת אין תבדל בין זו האמורה בסעיפים הנדונים לבין ההתנהגויות המסוכנות המנויות בסעיף 338 אשר העונש עליהן הוא מאסר שלוש שנים, מוצע לקבוע גם בסעיפים אלה עונש של שלוש שנות מאסר.

בפרק י"ג, פרק העבירות הקלות, כלול סעיף 23 סעיף 490, שענינו עבירות רחוב. הרישה ופסקה (9) לסעיף זה, תשאוב מסעיף 380 לפקודה, מורים לאמור:

"490. העושה אחת מאלה בלי עילה כשרה, דינו - מאסר חודש ימים, ובעבירות לפי פסקאות (1), (4), (5) או (9) - גם תשלום ההוצאות הכרוכות בהסרת המכשול או בתיקון הנזק:

(9) מפעיל נשק חם בתחומי עיר או מקום ישוב אחר, או מפעיל זיקוקים בדרך ציבורית כשתם עלולים לגרום נזק או אי-נוחות";

העבירה של ירייה באזור מנורים אין מקומה בין העבירות הקלות, מה גם שרבו כיום התופעות של יריות סרק למטרת אימונים והפחדה, כשלא נלוות אליהן מלות איום או סחיטה, מוצע לכן לקבוע עבירה, בין העבירות של פחונות פלילית, שתביא לידי ביטוי את חומרת המעשה.

לסכן חיי אדם או לגרום לו הבלתי-העונש הקבוע לעבירה רח הוא מאסר שלוש שנים.

פסקאות (2) ו-(3) של הסעיף מפרטות מעשי עבירה כך:

"(2) משיט כלי שיט או משתתף בהשטתו או בהפעלתו;

(3) עושה מעשה באש או בחומר לקיח, או אינו נוקט אמצעי זהירות מפני סכנה מסתברת הכרוכה באש או בחומר לקיח שבהחזקתו.

יש טעם שפסקה (2) תתייחס להפעלת כל כלי תח-בורה שהוא, ומוצע להוסיף בה גם כלי טייט.

לפסקה (3) מוצע להוסיף גם תמרים נפיצים, שאינם בהכרח מתלקחים, וכן חמרים רדיואקטיביים.

פסקה (5) מפרטת מעשי עבירה כך:

"(5) עושה מעשה לגבי חומר נפיץ שבהחזקתו, או אינו נוקט אמצעי זהירות נאותים מפני סכנה מסתברת הכרוכה בו";

מוצע להוסיף בפסקה זו עבירה של טיפול בלתי זהיר בכלי ירייה.

סעיפים 339 ו-340 לחוק העיקרי שאובים 21 ו-22 מסעיפים 243א ו-243ב לפקודה, שהוספו על פי חוק בשנת תשכ"ה, וזו לשונם:

"הזנחת השמירה של כלי ירייה וחמרים מסוכנים 339. (א) המחזיק, משאיר או מפקיר כלי ירייה, חומר נפיץ או חומר אחר שבכוחם לגרום נזק לאדם או לסכן חייו, ללא נקיטת אמצעי זהירות סבירים למנוע אדם אחר מלגרום בהם נזק לעצמו או לאחר, בין בטיפול כלשהו בהם ובין בלא טיפול, דינו - מאסר שנה.

(ב) סעיף זה לא יחול על מחזיק, משאיר או מפקיר הנתון לשיפוט צבאי לפי חוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-

24. בסעיף 342 לחוק העיקרי, במקום "המשיט כלי שיט" יבוא "המפעיל כלי תחבורה", תיקון סעיף 342 ובכותרת השוליים במקום "שיט" יבוא "תחבורה".

25. במקום סעיף 343 לחוק העיקרי יבוא:

343. מי שכידועין או מתוך התרשלות מסיע אדם או גורם להסעתו בכלי תחבורה כשיש חשש לבטיחותו של הנוסע מחמת המצב או המטען של כלי התחבורה, דינו – מאסר שלוש שנים, ואם היה כלי התחבורה מטוס, דינו – מאסר חמש שנים.

26. בסעיף 362 לחוק העיקרי, במקום "נכה" יבוא "מי", ובכותרת השוליים במקום "ונכים" יבוא "ומושגחים אחרים".

27. בסעיף 363 לחוק העיקרי, בכותרת השוליים, במקום "ילדים ונכים" יבוא "מושגחים".

28. סעיף 366 לפקודה – בטל.

דברי הסבר

שלוש שנים, וזאת אם הוכיח שנקט אמצעים סבירים לפי הנסיבות להשגת הדרוש כדי לספק את הצרכים ואין בידו לספקם.

נטישת ילדים ונכים

363. הורו של מושגח או המחוייב על פי דין או הסכם לדאוג לצרכי חייו של מושגח, שסירב לקבל את המושגח מידי מי שאינו מחוייב לדאוג לצרכי חייו, או שהשאיר אותו בידי אדם שלא הסכים לדאוג לצרכי חייו, דינו – מאסר ששה חדשים; נטש את המושגח, דינו – מאסר שלוש שנים.

מוצע כי המושגח שלמעלה מגיל 14 לפי סעיפים אלה יכול שיהיה לאו דוקא נכה; על ידי כך יותאמו הסנקציות הפליליות שבסעיפים אלה להוראה בדבר "האחריות לחסרי ישע" שבסעיף 322.

סעיף 28 סעיף 366 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 187 לפקודה, וזו לשונו:

"מעביד הפוגע בעובדו או בהניכו

366. מעביד שחב לפי הדין לספק לחניך או לעובד מזון, מלבוש או מצען כדרוש לו, והוא מסרב או נמנע לספקם, במויד וללא הצדק כדין, או שהוא חובל בגופו או גורם לו חבלה בודון ושלא כדין עד כדי סכנה לחייו או כדי פגיעה מתמדת בבריאותו, דינו – מאסר שלוש שנים.

כמו סעיף 324, גם זה סעיף ארכאי. אין כיום מקום להגנה מיוחדת של החוק הפלילי על משרתים או על שוליות. מוצע למחוק את הסעיף.

סעיף 24 סעיף 342 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 245 לפקודה. ענינו הטעיית שיט, וזו לשונו:

"342. המעלה אור כחב או מציג סימן או מצוף כחבים בכוונה להטעות אדם המשיט כלי שיט או כשהוא יודע שהם עלולים להטעותו, דינו – מאסר שבע שנים.

התגוץ מחייב שהאיסור להטעות יתייחס לכל כלי תחבורה ולא לכלי שיט בלבד.

סעיף 25 סעיף 343 לחוק העיקרי כותרתו "הסעה בכלי שיט בלי בטיחות". הוא שאוב מסעיף 246 לפקודה, וזו לשונו:

"343. מי שכידועין או מתוך התרשלות מסיע אדם או גורם להסעתו, בשכר, בכלי שיט שאינו בטוח מפאת מצבו או מטענו, דינו – מאסר שלוש שנים.

התיקון המוצע בא להרחיב את הסעיף על כל כלי תחבורה ולהוציא מתוך יסודות העבירה את יסוד שכר החובלה. לענין סיכון נוסע – אין נפקא מינה אם היה נוסע בשכר או נוסע חנם.

סעיפים 26 ו-27 מסעיפים 185 ו-186 לפקודה. וזה נוסחם:

"הזנחת ילדים ונכים

362. הורו של ילד שלא מלאו לו ארבע עשרה שנים או של נכה שאינו מסוגל לדאוג לצרכי חייו (בסעיף זה וב-סעיף הבא – מושגחים), וכל המחוייב על פי דין או הסכם לדאוג לצרכי חייו של מושגח הגתן להשגחתו, והוא אינו מספק מזון, לבוש, צרכי לינה וצרכי חיים היוניים אחרים במידה הדרושה לשמירת שלומו ובריאותו, דינו – מאסר

367. המוציא או מעכב במרמה, בכוח או בפיתויים קטין שלא מלאו לו ארבע עשרה שנים, או מקבלו או מסתירו ביודעין שהוא הוצא או עוכב כאמור, הכל בכוונה לשלול את החזקת הקטין מתורו, מאפוטרופסו, או ממי שחייב לפי הדין לטפל בו או להשגיח עליו ולקחתה לעצמו או לאחר, דינו – מאסר שבע שנים, והוא אם לא הוכיח שיש לו תביעה בתום לב לזכות החזקה כאמור.”

”גניבת ילד

369. הכופה אדם בכוח או באיומים או מפתהו באמצעי תרמית ללכת מן המקום שהוא נמצא בו, הרי זו חטיפה, ודינו – מאסר עשר שנים. חטיפה
370. המוציא אדם אל מעבר לגבולות המדינה בלי הסכמתו שלו עצמו או של המורשה כחוק להסכים בשבילו, דינו – מאסר עשרים שנים. חטיפה מהארץ
371. החוטף אדם בכוונה שייכלא שלא כחוק, דינו – מאסר עשרים שנים. חטיפה לשם כליאה
372. החוטף אדם כדי לרצחו או כדי להעמידו בסכנת רצח, או חוטף אדם כדי לסחוט או לאיים, דינו – מאסר עשרים שנים. חטיפה לשם רצח או סחיטה
373. (א) המוציא, במעשה או בפיתוי, קטין שלא מלאו לו ארבע עשרה שנים או קטינה שלא מלאו לה שש עשרה שנים, או אדם שאינו שפוי בדעתו, ממשמורתו של אפוטרופסם על פי דין בלי הסכמת האפוטרופוס, דינו – מאסר עשרים שנה. חטיפה ממשמורת
- (ב) העושה כאמור בסעיף קטן (א) כדי לרצוח או להעמיד בסכנת רצח, או כדי לסחוט או לאיים, דינו – מאסר עולם ועונש זה בלבד.”

דברי הסבר

סעיף 30 סעיפים 369 עד 372 לחוק העיקרי שאובים מסעיפים 252 עד 257 לפקודה; סעיף 373 לחוק שאוב מסעיף 360 לפקודה. וזה נוסח הסעיפים:

”חטיפה מהארץ או ממשמורת

369. העושה אחת מאלה, דינו – מאסר שבע שנים:

(1) מוציא אדם אל מעבר לגבולות המדינה בלי הסכמתו שלו עצמו או של המורשה כחוק להסכים בשבילו;

(2) מוציא, במעשה או בפיתוי, קטין שלא מלאו לו ארבע עשרה שנים או קטינה שלא מלאו לה שש עשרה שנים, או אדם שאינו שפוי בדעתו, ממשמורתו של אפוטרופסם על פי דין בלי הסכמת האפוטרופוס.

חטיפה מהי

370. העושה מעשה כמתואר בסעיף 369, או כופה אדם בכוח או מפתהו באמצעי תרמית ללכת מן המקום שהוא נמצא בו, הרי זו חטיפה.

סעיף 29 סעיף 367 לחוק העיקרי ענינו גניבת ילד. הוא שאוב מסעיף 188 לפקודה, וזו לשונו:

”367. (א) המוציא או מעכב במרמה, בכוח או בפיתויים ילד שלא מלאו לו ארבע עשרה שנים, והמקבלו או מסתירו ביודעין שהוא הוצא כאמור, והכל בכוונה להוציא את הילד מרשות הורו, אפוטרופסו או מי שחייב לפי הדין לטפל בו או להשגיח עליו, דינו – מאסר שבע שנים.

(ב) בעבירה לפי סעיף קטן (א) תהא לנאשם הגנה שיש לו תביעה בתום לב לזכות החזקת הילד, ובילד שלא מנישואין – שהנאשמת היא אמו או שהנאשם טוען שהוא אביו.”

אין כיום מקום להגנה שבסיפה של סעיף קטן (ב), הנוגעת לילדים שגולדו מחוץ לנישואים. גם לגבי ילדים אלה די בהגנה של תביעת זכות החזקה האמורה ברישה. הסעיף נוסח כולו מחדש באופן המדגיש את ההבדל בינו לבין סעיף החטיפה ממשמורת (סעיף 373 החדש).

31. בסעיף 374 לחוק העיקרי, במקום "עשר שנים" יבוא "עשרים שנים". תיקון סעיף 374

32. בסעיף 377 לחוק העיקרי, במקום "שנה" יבוא "שלוש שנים" ובמקום "שלוש שנים" יבוא "חמש שנים". תיקון סעיף 377

33. (א) האמור בסעיף 381 לחוק העיקרי יסומן (א), ובו פסקאות (4) ו-(5) – יימחקו. (ב) אחרי סעיף קטן (א) האמור יבוא:

"(ב) התוקף עובד הציבור או מי שממלא חובה או תפקיד המוטלים עליו על פי דין או מי שנותן שירות לציבור מטעם גוף המספק שירות לציבור, והתקיפה קשורה למילוי חובתו או תפקידו של הנתקף, דינו – מאסר חמש שנים."

דברי הפבר

לעשרים שנות מאסר, כענשן של עבירות אחרות הקשורות ברצח. בסעיף תיווסף גם הוראה חדשה בדבר החוטף אדם כדי לסחוט, לאו דוקא ממנו, או לאיים, לאו דוקא עליו. מוצע שגם ענשו של זה יהיה עשרים שנות מאסר.

ו. העונש של חטיפה ממשמורת יוגדל משבע לעשרים שנות מאסר: ההוראה על כך תבוא בסעיף 373 החדש במקום סעיף 269(2) המתבטל. העונש על חטיפה ממשמורת לשם רצח או לשם סחיטה או איו-מים יהיה מאסר עולם חובה.

סעיף 31 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 258 לפקודה. ענינו חטיפה לשם חבלה או עבירת מין, והוא מורה לאמור:

374. החוטף אדם כדי שיהיה נתון להבלה חמורה, למגע מיני אסור, לחיי זנות או לתאוה לא סבבית של אדם, או כדי להעמידו במצב של סכנה להיות נתון להם כאמור, והחוטף אדם בידיעה כי ייתכן שהנתקף יהיה נתון או מועמד במצב כאמור, דינו – מאסר עשר שנים. מוצע להחמיר בעונש ולהעמידו על עשרים שנות מאסר.

סעיף 32 לחוק העיקרי, השאוב מסעיף 262 לפקודה, ענינו כליאת שוא, והוא מורה לאמור:

377. העוצר או כולא אדם שלא כדין, דינו – מאסר שנה; עצר אותו כשהוא מתחזה כבעל מעמד רשמי או מתחמק שיש לו צו, דינו – מאסר שלוש שנים. מוצע להחמיר בעונשן ולהעמידם על שלוש וחמש שנות מאסר.

סעיף 33 לחוק העיקרי שאוב בעיקרו מסעיף 251 לפקודה. בין התקיפות השונות המנויות בו, שענשן שלוש שנות מאסר, מצויות שתי אלה:

חטיפה לשם רצח

371. החוטף אדם כדי שירצח או כדי להעמידו בסכנה שירצח, דינו – מאסר עשר שנים.

חטיפה לשם כליאה סודית

372. החוטף אדם בכונה שייכלא כחשאי ובאיסור, דינו – מאסר שבע שנים.

חטיפת ילד כדי לגנוב מעליו

373. החוטף ילד שלא מלאו לו ארבע עשרה שנים, בכונה ליטול מעליו חפץ שלא ביושר, דינו – מאסר שבע שנים.

מוצע לבנות את הסעיפים אלה מחדש, ולהכניס שינויים כדלקמן:

א. חטיפה סתם, בתוך הארץ, שאין עמה הוצאה ממשמורת חוקית, תהיה עבירה, ודינה מאסר עשר שנים. חטיפה שבכפייה – יכול שתהא לא רק בכוח אלא גם באיומים בלבד. המקרים של חטיפות ביש-ראל למטרות שונות אינם מועטים, ונמצא שיש לייחד להן הוראה מפורשת. ההוראה הענישית שבכרישה לסעיף 369 המוצע באה במקום ההגדרה שבסעיף 370 המתבטל.

ב. העבירה המיוחדת של חטיפה כדי לגנוב מילד תבטל בהיותה ארכאית במהותה. העבירה היותר חמורה, של חטיפה כדי לסחוט או לאיים, מוסדרת לראשונה בסעיף 372 החדש.

ג. העונש על חטיפה מהארץ יוגדל משבע לעשרים שנות מאסר. ההוראה על כך תבוא בסעיף 370 החדש במקום סעיף 369(1) המתבטל.

ד. העונש על חטיפה לשם כליאה שלא כחוק יוגדל משבע לעשרים שנות מאסר. סעיף 371 החדש בא במקום סעיף 372 המתבטל.

ה. דין החוטף אדם לשם רצח, האמור בסעיף 371 המתבטל, יועבר לסעיף 372 החדש, והעונש יועלה

- ביטול סעיף 389 .34. סעיף 389 לחוק העיקרי – בטל.
- תיקון סעיף 390 .35. בסעיף 390 לחוק העיקרי, המלים "וערכו עולה על חמש מאות לירות" – יימחקו.
- תיקון סעיף 391 .36. בסעיף 391 לחוק העיקרי, המלים "וערכו עולה על חמש מאות לירות" – יימחקו.
- החלפת סעיף 400 .37. במקום סעיף 400 לחוק העיקרי יבוא:
- "נטילת חשמל או מים אר גז
זכאי להם, או משתמש בהם או גורם להטייתם או לבזבוזם, דינו – מאסר שלוש שנים."
400. מי שבמזיד או במרמה נוטל או צורך חשמל או מים או גז שאינו זכאי להם, או משתמש בהם או גורם להטייתם או לבזבוזם, דינו – מאסר שלוש שנים."
- תיקון סעיף 409 .38. בסעיף 409 לחוק העיקרי, במקום "ואין בידו להוכיח הצדק כדין" יבוא "ואין לו הסבר סביר לכך".

דברי הסבר

"גניבה בידי עובד הציבור
390. עובד הציבור הנוגב דבר שהוא נכס המדינה או דבר שהגיע לידי מכות עבודתו, וערכו עולה על 5 מאות לירות, דינו – מאסר עשר שנים.

גניבה בידי עובד
391. עובד הנוגב דבר שהוא נכס מעבידו, או שהגיע לידי העובד בשביל מעבידו, וערכו עולה על חמש מאות לירות, דינו – מאסר שבע שנים."

הומרת עבירות אלה, אין מן הדין שתיקבע לפי ערך הגניבה, מה גם שהסכום המצויין בסעיפים אלה איבד את הערך שהיה לו בעת שנקבע. מוצע איפוא כי ערך הגניבה לא יהיה יסוד בעבירות אלה. על דרך זו המליצה גם הועדה לדרכי ענישה ולטיפול בעברייני, בראשות שופט בית המשפט העליון ח' כהן.

סעיף 400 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 285 סעיף 37 לפקודה, וזו לשונו:

"הטיית חשמל ומים
400. (א) מי שבזדון או במרמה נוטל חשמל או גורם לבזבוזו או להטייתו או משתמש בו, דינו – מאסר שלוש שנים.

(ב) מי שבמרמה נוטל או מטה, לשימוש או לשימוש זולתו, מים זורמים השייכים לאחר, דינו – מאסר שלוש שנים."

התיקון בא לקבוע הוראות אחידות לשני חלקיו של הסעיף, ולקבוע אף עבירה דומה של גניבת גז.

סעיף 409 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 299 (2) סעיף 38 לפקודה, וזו לשונו:

"409. מי שנמצא ברשותו מכשיר המשמש לשם פריצה לבנין, ואין בידו להוכיח הצדק כדין, דינו – מאסר שלוש שנים."

מוצע להחליף את דרישת ההצדק כדין בדרישה המקובלת שהיא "הסבר סביר".

"(4) תוקף אדם העוסק כדין בהליך של הוצאה לפועל או בהטלת עיקול, או מתנגד או מפריע לו, כדי למנוע את ההוצאה לפועל, או להבריח נכס שגלקה כדין בהליך של הוצאה לפועל או עיקול;
(5) תוקף אדם בגלל מעשה שעשה תוך ביצוע חובה שהוטלה עליו לפי דין."

התופעה של תקיפת עובדי ציבור בקשר עם מילוי חובתם או תפקידם הפכה לנעה. החוק כפי שהוא כיום אינו מייחס חומרה מיוחדת לעובדה שהתקיפה היתה קשורה בתפקיד המוטל על אדם על פי חוק, וחל על התוקף הדין הכללי של תקיפה, חוץ מהתקיפות המנויות בפסקאות (4) ו-(5) הנ"ל.

מוצע לקבוע עבירה מיוחדת של תקיפת אדם שהוא עובד ציבור, או ממלא חובה או תפקיד על פי דין, או מספק שירות לציבור מטעם גוף המספק שירות לציבור, כשהתקיפה היא בקשר לחובתו או לתפקידו של הנתקף כדי להביע את הומרת העבירה לעומת עבירות התקיפה האחרות, מוצע לקבוע לעבירה עונש מאסר חמש שנים. לענין המפריע או מתנגד לעובד הציבור או למי שהוסמך למלא תפקיד של עובד הציבור – ראה סעיף 14 לעיל.

סעיף 389 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 269 סעיף 34 לפקודה, וזו לשונו:

"שידול לגניבה מבין זוג
389. המשדל אחד משני בני זוג החיים יחד לעשות בדבר שהוא, לידיעת המשדל, נכסו של בן הזוג האחר, בדרך שהיה בה משום גניבה לולא היו גשואים, יראו את המשדל כמי שגנב את הדבר."

סעיף זה מבוסס על ההנחה הארכאית שאין עבירת גניבה בין בעל לאשה. לסעיף אין מקום כיום ומוצע למחוקו.

סעיפים 390 ו-391 שאובים מסעיפים 274 ו-36 סעיף 36 רישא לפקודה, והם מורים לאמור:

428. המאיים על אדם בכתב, בעל פה או בהתנהגות, בפגיעה שלא כדין בגופו או בגוף אדם אחר, בחירותו, ברכושו, בפרנסתו, בשלמם הטוב או בצנעת הפרט שלהם, או מאיים על אדם לפרסם או להימנע מפרסם דבר הנוגע לו או לאדם אחר, או מטיל אימה על אדם בדרך אחרת, הכל כדי להגיע את האדם לעשות מעשה או להימנע ממעשה שהוא רשאי לעשותו, דינו – מאסר שבע שנים; נעשו המעשה או המחלל מפני איום או הטלת אימה כאמור או במהלכם, דינו – מאסר תשע שנים.

40. סעיף 429 לחוק העיקרי – בטל.

41. בסעיף 450 לחוק העיקרי –

- (1) סעיף קטן (ב) – בטל, והסימון "(א)" – יימחק;
- (2) בכותרת השוליים ובפסקאות (1) עד (3), אחרי "כלי שיט" יבוא "או כלי טיס";
- (3) בפסקה (3), אחרי "שיט" יבוא "או לטיס".

דברי הסבר

העונש הקבוע לה גם הוא שבע שנות מאסר. התיקון המוצע בא גם לכלול במסגרת העבירה סוגי התנהגות עבריינית שאינם כלולים בה כיום, אם כי הם נפוצים. לעתים קרובות אין האיום נעשה בכתב או בעל פה אלא בהדגמת דברים העלולים להתרחש בעתיד (כגון הפיכת רהיט או הריסת רכוש). בלי להוסיף להתנהגות דבריו לוואי. מוצע לכן לקבוע כי לענין זה יכול שיהיה איום בהתנהגות.

בעקבות הביטול המוצע של סעיף 429 מוצע להכליל את הוראותיו בסעיף 428 אולם בצורה שתבטא בדרך רחבה יותר את הרעיון שביסוד סעיף 429: צנעת הפרט תהיה גם היא ערך מוגן מפני איום למטרת סחיטה. שילוב הוראות סעיף 429 בסעיף 428 יביא גם להחמרה רבה בעונש לפובר עליהן, בייחוד למקרה שהמעשה או המחלל נעשו מתמת האיום.

סעיף 41 סעיף 450 לחוק העיקרי כותרתו "האבדות כלי שיט". הוא שאוב מסעיפים 323 ו-324 לפקודה, וזו לשונו:

450. (א) העושה אחת מאלה, דינו – מאסר חמש עשרה שנים:

- (1) מאביד או הורס, במזיד ושלא כדין, כלי שיט, בין שהושלם ובין שלא הושלם;
- (2) עושה במזיד או שלא כדין מעשה שיש בו כדי להביא מיד לאבדו של כלי שיט שבמצוקה או להריסתו;
- (3) משבש אור, משואה, מצוף, סימן או אות

סעיפים 39 ו-40 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 12 סעיף 39 לחוק לתיקון דיני העונשין (עבירות מרמה, סחיטה ועושיק), תשכ"ג-1963; סעיף 429 לחוק העיקרי שאוב מסעיף 204 לפקודה. וזו לשונם:

סחיטה באיומים 428. (א) המאיים על אדם, בכתב או בעל פה, בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, ברכושו, בשמו הטוב או בפרנסתו שלו או של אדם אחר, אם לא יעשה מעשה, או אם לא יימנע ממעשה שהוא רשאי לעשותו, דינו – מאסר שלוש שנים; נעשו המעשה או המחלל מפני איום כאמור או תוך כדי האיום, דינו – מאסר תשע שנים.

(ב) לענין סעיף זה, דין הכותב, החותם, המדפיס, השולח או המביא כתב איום כשהוא יודע תכנו – כדרך המאיים.

סחיטה בכוח פרסום או מניעת פרסום 429. המפרסם או מאיים לפרסם לשון הרע על זולתו, או מאיים במישרין או בעקיפין להדפיס או לפרסם משהו הנוגע לזולתו, או מציע במישרין או בעקיפין להימנע מהדפיס או מפרסם משהו הנוגע לזולתו, והכל בכונה לסחוט ממנו או ממישהו אחר כסף או ערובה לכסף או דבר ערך, או בכונה לשדל אותו או מישהו אחר ליתן או להשיג למישהו מינוי או משרה שיש עמם ריווח או יחסי אמון, דינו – מאסר שלוש שנים.

מטרת סעיף 39 היא להחמיר בעונש הקבוע לעבירה של איום למטרת סחיטה ולהעמידו על שבע שנים, במקום השלוש הקבועות כיום. הפשיעה בתחום זה הפכה למכת מדינה ויש בה סכנה לא פחותה מזו של סחיטה בכוח,

- תיקון סעיף 454 42. בסעיף 454 לחוק העיקרי, המלים "בבית מגורים או בכלי שיט" – יימחקו, ובמקום "בבית או בכלי השיט" יבוא "במקום המעשה".
- תיקון סעיף 490 43. בסעיף 490 (9) לחוק העיקרי, המלים "מפעיל נשק הם בתחומי עיר או מקום ישוב אחר או" – יימחקו.
- תיקון סעיף 501 44. בסעיף 501 לחוק העיקרי, אחרי "144" יבוא "245 או 246" בנסיבות המתוארות בסעיף 249א, ואחרי "354 (ב)" יבוא "390, 369".
- תיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), תשכ"ט-1969 – 45. (1) בסעיף 23, במקום פסקה (3) יבוא:
 "(3) יש לשופט יסוד להניח שנעברה עבירה או שמתכוונים לעבור עבירה נגד אדם הנמצא בו;

דברי הסבר

סמכות לדון בשופט יחיד 501. בית המשפט המחוזי הדין בעבירה לפי אחד הסעיפים המפורטים להלן יכול לדון בשופט אחד, אם לא הוראה נשיא בית המשפט המחוזי הוראה אחרת; ואלה הסעיפים: 144, 333 בנסיבות המתוארות בסעיף 335, 347(ב), 350 (א) (2) ו- (3), 354 (ב), 402 (א), 404 עד 408 ו- 438.

סעיף 10 המוצע מכניס לתחום שיפוט בית המשפט המחוזי בהרכב שלושה שופטים מספר עבירות על סעיפים 245 ו- 246 כשהן נעברות בנסיבות מחמירות.

סעיף 35 המוצע מתקן את סעיף 390 בדרך ההופכת כל גניבה של רכוש המדינה בידי עובד המדינה לפשע, תוצאת התיקון היא, שעבירות גניבה כאמור עד לערך של 500 לירות, שהוגשו בעבר לבית משפט השלום בהיותן גניבה רגילה, יוגשו מעתה – בהיותן פשע – לבית המשפט המחוזי, ומשום שהעונש הקבוע לפשע זה הוא מאסר עשר שנים – ידון בית המשפט המחוזי בהרכב של שלושה שופטים.

מוצע להסמיך את בית המשפט המחוזי לדון בשופט יחיד בעבירות משני הסוגים האמורים.

סעיף 45 (1) הוצעה לנוסח חדש המליצה להעביר מהחוק העיקרי סעיפים שמקומם בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), תשכ"ט-1969. בהתאם לכך מוצע בסעיף 5 לעיל לבטל את סעיף 213 לחוק העיקרי, הדין בצווי חיפוש, ועתה מוצע לתקן את סעיף 23 לפקודה האמורה, בדרך שתרחיב את העילות למתן צו חיפוש, הרחבה שתכלול גם את העילות האמורות בסעיף 213 הנ"ל.

המשמשים לשיט, או מציג אור או אות כוזבים, בכוונה להביא כלי שיט לידי סכנה.

(ב) המנסה שלא כדוין לעשות מעשה כאמור בסעיף קטן (א) (1) או (2), דינו – מאסר עשר שנים.

מוצע להרחיב את ההוראות גם לענין השמדת כלי שיט, לבטל את הסעיף המיוחד לענין הנסיון ולהסתפק בהוראות הכלליות החלות על נסיון לעבור עבירה, שכן אין עבירה זו מצדיקה לייחד סעיף נסיון בצדה.

סעיפים 452 ו- 454 לחוק העיקרי שאובים מסעיף 326 (1) ו- (3) לפקודה, וזו לשונם:

"היוק בזדון

452. התורס נכס או פוגע בו במודר ושלא כדוין, דינו – מאסר שלוש שנים, והוא אם לא נקבע עונש אחר.

היוק בחומר נפיץ

454. העובר עבירה כאמור בסעיף 452 בבית מגורים או בכלי שיט על ידי חומר נפיץ, דינו – מאסר חמש עשרה שנים, והוא אם היה אדם בבית או בכלי השיט או אם ההרס או הפגיעה סיכנו חיי אדם ממש.

מן הראוי שיסודות העבירה בסעיף 454 לא יהיו מצומצמים לגוף לדירה או לכלי שיט ושיותמר העונש על סיכון חיי אדם בפיצוץ הגורם נזק לרכוש כלשהו.

סעיף 43 ראה דברי ההסבר לסעיף 23 לעיל. מוצע להוציא את העבירה של יריה באזור מגורים מתחום העבירות הקלות, ולקבוע לה סעיף (א340) לעצמה, עם עונש הולם.

סעיף 44 סעיף 501 לחוק העיקרי שאוב בעיקרו מסעיף 21 לחוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (מס' 35), תשל"ג-1973, וזו לשונו:

2 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

(4) יש לשופט יסוד להניח שהוא משמש, או שמחכוונים להשתמש בו, למטרה לא חוקית.”;

(2) בסעיף 47, סעיף קטן (ב) – בטל.

דברי הסבר

באופן סביר את עזרתו לפי סעיף 20, דינו – מאסר חודש או קנס 150 לירות.”

וסעיף 20, שכותרתו “עזרת הציבור”, אומר: “20. כל אדם חייב לעזור לשוטר או לאדם אחר הדורש באופן סביר את עזרתו לעצור אדם שהוא מוסמך לעצרו או למנוע בריחתו.”

סעיף העונשין, סעיף 47 (ב), הוא מיותר לאור הוראת סעיף 263 לחוק העיקרי הקובע לאמור:

“סירוב לעזור במניעת עבירות 263. מי שנצטווה כדן מפי עובד ציבורי, שוטר או אדם אחר, לעזור במניעת עבירות או במעצרו של אדם או במניעת הברחתו או בריחתו של אדם, והוא מסרב או גמנע מהניש עזרה לפי יכלתו, דינו – מאסר שלוש שנים.” גם העונש הקבוע בסעיף 47 (ב) הוא נמוך מזה הקבוע בסעיף 263. מוצע לבטל את סעיף 47 (ב) האמור.

זה נוסח סעיף 23 שמוצע לתקנו:

“צווי חיפוש

23. רשאי שופט ליתן צו לערוך חיפוש בכל בית או מקום (להלן – צו חיפוש) אם –

(1) החיפוש בו נחוץ כדי להבטיח הצגת חפץ לצורך כל חקירה, משפט או הליך אחר;

(2) יש לשופט יסוד להניח שהוא משמש להחסנתו או למכירתו של חפץ נגוב, או שנשמר בו או מוחסן בו חפץ שנעברה בו או לגביו עבירה, או ששימש, או מתכוונים להשתמש בו, למטרה לא-חוקית;

(3) יש לשופט יסוד להניח שאדם כלוא בו בנוסבות שבתן הכליאה מהווה עבירה.”

(2) סעיף 47 (ב) לפקודה האמורה מורה לאמור:

“(ב) הנמצע מעזור לשוטר או לאדם אחר הדורש

מתפרסמת בזה מטעם ועדת העבודה והרווחה הצעת חוק של חברי הכנסת:

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 36), תשל"ט-1979

1. בסעיף 37 (ב) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968, בסופו יבוא תיקון סעיף 37 “או כדי לקיים מצוות תפילת בוקר בציבור בבית תפילה שבו הוא נוהג להתפלל”.

דברי הסבר

מוצע לקבוע כיוצא בזה, כי לא יראו כהפסקה או סטייה של ממש, לענין תאונה בדרך לעבודה וממנה, הפסקה או סטייה שנעשו כדי לקיים מצות תפילת בוקר בציבור בבית תפילה שבו נוהג המבוטח להתפלל.

על פי הוראות חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968, תאונה בדרך ממעון ילדים לעבודה או מהעבודה למעון אינה נחשבת כאילו קרתה אגב הפסקה או סטייה של ממש מהדרך המקובלת של המבוטח.

חברי הכנסת: מ. אברמוביץ וי. כרמאיר

1 ט"ח תשנ"ה, עמ' 108; תשל"ח, עמ' 141; תשל"ט, עמ' 44; ה"ח 1363, תשל"ה, עמ' 318; 1387, תשל"ט, עמ' 106.

[Faint, illegible text covering the majority of the page, possibly bleed-through from the reverse side.]